

Theater ~ Het park is de wereld

Martha!tentatief deed gedurende vijf maanden field work in het Antwerpse stadspark. Polen op zondag (***) is het resultaat van deze intensieve menselijke onderzoeksjournalistiek. Het uitgangspunt, dat ieder mens een verhaal meedraagt, mag dan banaal zijn, op scène krijgen we hartverwarmend theater te zien.

Eendracht maakt macht. Dit patriarchale motto is het watermerk van Antwerpse Kleppers 2011. "It is wel een schoone stad", schreef Bredero in zijn Spaanschen Brabander. Nog meer lof had hij de sinjoren toegewuifd, had hij 400 jaar geleden weet gehad van deze vierde Klepperseditie. Die verenigt tussen 24 januari en 26 februari vijftien exquisite Antwerpse theatergezelschappen op een bijzonder aantrekkelijke affiche. Martha!tentatief heeft zijn plaats daarop dik verdiend.

Niets is wat het lijkt

Naïeve figuurtjes van kartonnen eendjes, zwanen en konijntjes, het skelet van een namaakboom, een bank en zwart-witprojecties duiden de setting.

Tegen dat canvas bewegen zich wandelaars, joggers ("nimfen met kleine borstjes"), een fietser, een vrouw in een rolstoel, een chassidische jood, fotograferende Japanners, een boomknuffelaar, een man op een bank,...

Het idyllische beeld wordt al gauw uitgevlakt. *Polen op zondag* is een stadsverhaal in de letterlijke zin van het woord. Een captatie van levensverhalen van onopvallende achtergrondfiguren die er binnen de organiek van een wereldstad niet toe doen. Tot de verteller individueel op hun microkosmos inzoomt en in een drievoudig tijdsbestek de aanvankelijk ruwe schetsen steeds meer perspectief en kleur geeft.

Het kabbelende zondagmiddagleven begint er steeds complexer uit te zien en de personages worden tragischer naarmate dezelfde anekdotiek en tafereelen in de drie bedrijven uitgediept worden. In de normale tijd, daarna de vloeibare en ten slotte de werkelijke tijd zwelt elk leven van een voetnoot tot een roman aan.

Een mens is een verhalenbundel

Terwijl dat leven rondom zijn doodgewone, alledaagse banale gang gaat, treden de personages stelselmatig uit de anonimiteit. De invalide vrouw krijgt een naam en wordt Sonja Blumenstein, overlevende van de Gestapo razzia's. De gedrochtelijke spast is een verkeersslachtoffer. De wenende Chileense parkman draagt de littekens van twee hartoperaties en een onvervuld leven. De illegale Polen drinken als van ouds, zien er vervaarlijk en boos uit en wachten op een bevrijdend telefoontje van een koppelbaas.

Groepswerk

De tekst van *Polen op zondag* is van de hand van Bart Van Nuffelen. Hier en daar merk je, zonder dat er de filosofische toer opgegaan wordt, het doorsijpelen van de ideeën van Nassim Nicholas Taleb (2007, *The Black Swan. The impact of the Highly Improbable*).

Meer nog liggen nieuwsgierigheid naar en niet aflatende verwondering over wat de binnenkant van een mens uitmaakt, aan de basis. De uitkomst is niet bijster origineel: elk mens is een verhalenbundel. Boodschapperig theater wordt het niet, integendeel.

Het tableau vivant charmeert evenwel door zijn sobere stijl en de poëtisch-melancholische ondertoon.

Evengoed is dit technisch-dramaturgisch een complexe voorstelling, die om perfecte synchronisatie vraagt en door Van Nuffelen en Johan Petit strak geregisseerd werd. Vijf acteurs op scène zonder tekstpartituur vierenveertig personages laten vertolken, begin er maar aan.

Polen op zondag profileert zich als sterk documentair verteltheater o.a. dankzij het materiaal van fotograaf Stef Stessel, beeldend kunstenaar Ephameron en het uitgekende technisch decor van Manu Siebens.

De voorstelling wordt gedragen door de ingetogen vertolking van verteller Ludo Hoogmartens. Zijn aandeel herleiden tot live voice-over van dienst onderwaardeert de afgemeten en sobere acteerstijl van deze acteur met présence.

Serieel drama

Polen op zondag is ons goed bevallen. Het is theater dat vertelt en iets te vertellen heeft. Het is een oefening in leren kijken en zet aan tot willen zien. Een oefening ook in niet snel klaar zijn met mensen en het achterwege laten van de gemakzuchtige taxonomie, de wetenschap van het indelen en classificeren. Vermoedender gaan leven, het was ooit een verzuchting van Herman De Coninck in zijn apologie van de poëzie.

Polen op zondag maakt als Revue 5 deel uit van de Revue van het ontombare leven, door MartHa!tentatief opgezet als een project om gedurende anderhalf jaar de hedendaagse stad onder de loep te nemen. Uitgangspunt is het weerleggen van de stelling dat de complexiteit en de snelle veranderingen van het huidige samenlevingspatroon noodzakelijkerwijs tot vervreemding en immobiliteit leiden.

Nog vier revues te gaan!

Jan De Smet